

Onderwerp 500 euro extra op basis van beleid eenmalige energietoeslag 2022
ter informatie
Steller Leoni Ax

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 54 98

Bijlage(n) 0

Ons kenmerk 48421-2023

Datum 22 maart 2023 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In 2022 heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om een energietoeslag van 1.300 euro te verstrekken aan mensen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Ook in 2023 zijn hiervoor door het Rijk middelen gereserveerd. Aan gemeenten is de mogelijkheid geboden om een deel daarvan uit te keren aan de doelgroep die in aanmerking komt voor de toeslag 2022. Gemeenten hebben onder de huidige regelgeving (energietoeslag 2022) de tijd om de toeslag tot 1 juli 2023 uit te keren.

Wij hebben besloten hier gebruik van te maken en 500 euro extra uit te keren aan inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum die al een energietoeslag 2022 van 1.300 + 200 euro hebben ontvangen. In deze brief blikken we eerst terug op de energietoeslag en lichten daarna onze keuze toe.

Terugblik op energietoeslag 2022

Het kabinet heeft in 2022 besloten om mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Hiervoor is de energietoeslag beschikbaar gesteld. De energietoeslag voor het jaar 2022 bedroeg 1.300 euro. In november vorig jaar hebben we met uw raad gesproken over een pakket aan maatregelen om meer inwoners extra en eerder te ondersteunen. Er volgt nog een uitgebreide evaluatie hiervan. Ten aanzien van de energietoeslag is besloten om de toeslag voor mensen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum te verhogen met 200 euro. We verwachten dat ruim 23.500 inwoners de verhoogde toeslag ontvangen. Daarnaast is de doelgroep van de toeslag verruimd en komen ook mensen met een inkomen tussen 120% en 140% van het sociaal minimum in aanmerking voor een toeslag. In hun geval bedraagt de hoogte van de toeslag 600 euro.

Energietoeslag 2023 en onze afweging

Voor de energietoeslag 2023 is landelijke wetgeving in de maak. Onlangs is duidelijk geworden dat de geplande invoeringsdatum juni 2023 is en dat gemeenten niet vooruit mogen lopen op de wetgeving¹. Dit betekent dat verstrekking van de energietoeslag 2023 niet eerder dan juli 2023 kan plaatsvinden. Gemeenten mogen wel een deel van de middelen in 2023 (maximaal 500 euro per toeslag) uitkeren aan de doelgroep die in aanmerking kwam voor de energietoeslag 2022. Het Rijk heeft hiervoor in de decembercirculaire 2022 een deel van de middelen 2023 overgeheveld naar 2022. De resterende middelen zijn beschikbaar voor de toeslagen die onder de nieuwe wetgeving worden verstrekt.

Bestaanszekerheid is één van de pijlers onder het coalitieakkoord. Daarom hebben we besloten gebruik te maken van deze mogelijkheid om inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum die eerder de energietoeslag van 1300 + 200 euro hebben ontvangen dit voorjaar een tegemoetkoming van 500 euro toe te kennen. Dit doen we om inwoners die het financieel zwaar hebben te kunnen ondersteunen. Onze keuze leidt ertoe dat we aan een groep van naar verwachting 23.500 inwoners een toeslag van 500 euro verstrekken. De totale uitgaven komen uit op 11,76 miljoen euro. Vanuit de decembercirculaire hebben we 11,22 miljoen euro ontvangen. Dit betekent een nadeel van 0,54 miljoen euro dat in de jaarrekening 2022 verwerkt wordt.

Een ander argument om een deel van de middelen in het voorjaar 2023 uit te keren aan de doelgroep van de toeslag 2022 hangt samen met de spreiding van de uitbetaling. Het overgrote deel van de doelgroep zal ook tot de doelgroep van de toeslag 2023 horen. Inwoners hebben nu te maken met hoge kosten. Spreiding van de betaling van de toeslag maakt het gemakkelijker om in- en uitgaven te plannen.

De doelgroepen voor de toeslag 2022 en 2023 zullen grotendeels overlappen. Ons besluit heeft geen gevolgen voor de doelgroep 2022 die ook aanspraak kan gaan maken op de energietoeslag 2023. Het totale bedrag aan energietoeslag dat zij over de gehele periode 2022-2023 ontvangen blijft hetzelfde. Inwoners die in 2023 wél en in 2022 niet tot de doelgroep van de toeslag behoorden krijgen door ons besluit een lager bedrag, namelijk 800 euro in plaats van 1.300 euro. Onze intentie is om het bedrag voor deze nieuwe doelgroep aan te vullen tot 1.300 euro. Het is onze nadrukkelijke intentie om dit te doen tenzij blijkt dat de wet dit niet mogelijk maakt.

Financieel risico vanwege (geen) compensatie middelen vanuit het Rijk

Zoals u weet, lopen er momenteel (ook in Groningen) rechtszaken waarin studenten de uitsluiting van de energietoeslag aanvechten. Er is nog geen duidelijkheid of gemeenten door de rechter verplicht worden om de energietoeslag ook aan studenten uit te keren. En met de uitspraak van de rechtszaak in Amsterdam is het risico dat studenten er toch recht op hebben groter geworden. Als dat het geval is, ontvangen zij het bedrag dat is vastgelegd in beleid voor 2022. Voor compensatie van de gemaakte kosten zullen gemeenten een beroep doen op het Rijk dat studenten in de richtlijnen heeft uitgesloten en ook in de financiering geen rekening met deze groep heeft gehouden. De gemeente Groningen heeft in haar eigen beleid de toeslag verhoogd. Eerst met 200 euro in het hulppakket en nu nog eens 500 euro. Hierdoor neemt het

¹ Dit standpunt is nog onderwerp van gesprek tussen minister en VNG, maar op dit moment moeten we er van uitgaan dat de ruimte om vooruit te lopen op de wetgeving er niet is.

Volgvel 2

risico met maximaal 13,75 miljoen euro toe tot in totaal 19,25 miljoen. Dit risico kan verder oplopen wanneer we niet worden gecompenseerd voor de overige 1.300 euro. We kunnen geen inschatting maken of en hoe het Rijk ons gaat compenseren. Evenmin hebben we een beeld van het aantal studenten dat recht heeft op de energietoeslag. Wij vinden dat het Rijk aan zet is om de onzekerheid bij studenten en gemeenten weg te nemen. We pleiten daarom voortdurend bij het ministerie en de Tweede Kamer voor een landelijk oplossing voor studenten. Omdat de wet voor de energietoeslag 2023 op zich laat wachten zitten wij in een lastige positie en hebben wij er toch voor gekozen onze nek uit te steken voor onze inwoners om financiële verlichting te geven waar dat nodig is. Wij constateren dat de risico's die daarmee gepaard gaan door de gekozen opzet van de regeling voor de gemeente zijn. Wanneer dit risico zich daadwerkelijk voordoet en dit financiële consequenties gaat opleveren kijken wij nadrukkelijk naar het Rijk voor financiële compensatie.

Oproep richting Rijk

Wij zijn er trots op dat wij deze regeling hebben kunnen uitvoeren en daarmee veel huishoudens hebben kunnen helpen. We hebben de afgelopen periode gezien dat de uitvoering van de energietoeslag veel vraagt van onze ambtelijke capaciteit. Deze druk op de uitvoering wordt veroorzaakt doordat het Rijk geen mogelijkheden zag om een (landelijke) inkomensregeling landelijk uit te voeren. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben gemeenten tot op heden nauwelijks steun ervaren van het Rijk bij het oplossen van knelpunten die zich in de loop van het proces hebben voorgedaan. Dat het Rijk deze feitelijk uniforme regeling laat uitvoeren binnen een wet die gemeentelijke beleidsvrijheid kent maakt dat de dilemma's en de risico's bij de gemeente komen te liggen. We vinden het belangrijk om te benadrukken dat gemeenten geen uitvoeringsorganisatie zijn, maar een medeoverheid.

Het is van belang dat we stoppen met het voortdurend plakken van pleisters en dat we investeren in een duurzame aanpak om de bestaanszekerheid van inwoners te waarborgen. We vinden het daarom van groot belang dat het kabinet nu een visie gaat ontwikkelen op bestaanszekerheid en het versterken van het sociaal minimum, inclusief de daarbij behorende structurele middelen. De gemeente hoeft dan niet meer een aanvullend vangnet te bieden voor meer dan 20.000 huishoudens. Daartoe blijven wij hen oproepen.

Vervolg

De beleidsregels energietoeslag 2022 zijn vastgesteld. De middelen moeten vóór 1 juli 2023 worden uitgekeerd. We gaan de 500 euro naar verwachting eind april uitkeren.

We maken momenteel een evaluatie van de maatregelen uit het hulppakket. Daarin geven we een beeld van de impact van deze maatregelen voor onze inwoners en proberen we zo goed mogelijk inzicht te geven in de (financiële) gevolgen die de rijksmaatregelen voor hen hebben. Daarnaast is het college de mogelijkheden aan het onderzoeken voor een nieuw hulppakket 2023, de uitkomsten van de evaluatie van het koopkrachtpakket zullen hierin meegenomen worden.

Daarnaast zal het college in het tweede kwartaal, wanneer er duidelijkheid is over de nieuwe wet, nieuwe beleidsregels vaststellen voor de uitvoering van de energietoeslag 2023. Daarbij gaan we onderzoeken wat wij voor de inwoners die geen energietoeslag 2022 hebben ontvangen en wel de energietoeslag 2023 gaan ontvangen kunnen

Volgvel 3

betekenen vanwege het verschil in hoogte van bedrag. Afhankelijk van de mogelijkheden zullen we u hierover te zijner tijd een voorstel voorleggen.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.